

Datum van inontvangstneming : 12/08/2025

Zaak C-412/25

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 juni 2025

Verwijzende rechter:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (hoogste
bestuursrechter, Litouwen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

18 juni 2025

Verzoekster in eerste aanleg en appellante in hogere voorziening:

CEOcorp UAB

Verweerster in eerste aanleg en geïntimeerde in hogere voorziening:

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministerijos

[...]

**LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS (HOOGSTE
BESTUURSRECHTER, LITOUWEN)**

BESCHIKKING

18 juni 2025 Vilnius

De uitgebreide kamer van de Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas [...] [samenstelling van de rechtbank]

[...] onderzoekende de bestuursrechtelijke zaak betreffende de hogere voorziening die appellante, de vennootschap met beperkte aansprakelijkheid CEOcorp, heeft ingesteld tegen de beslissing van de Vilniaus apygardos administracinis teismas (bestuursrechter in eerste aanleg Vilnius, Litouwen) van 31 oktober 2023 in de bestuursrechtelijke zaak betreffende het cassatieberoep dat appellante heeft ingesteld tegen geïntimeerde, de Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (opsporingsdienst financiële

criminaliteit bij het ministerie van Binnenlandse Zaken van de Republiek Litouwen), strekkende tot nietigverklaring van een besluit en tot veroordeling tot de uitvoering van handelingen,

heeft als volgt vastgesteld:

I.

- 1 De onderhavige zaak betreft de geldigheid en de rechtmatigheid van het besluit van de Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos [opsporingsdienst financiële criminaliteit (hierna ook: „ODFC”) van het ministerie van Binnenlandse Zaken van de Republiek Litouwen] van 11 augustus 2022 tot afwijzing van het verzoek van appellante, de vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (hierna ook: „UAB”) CEOcorp (hierna ook: „appellante”), om vrijstelling van sancties (hierna ook: „besluit”).
- 2 Appellante heeft bij de Vilniaus apygardos administracinis teismas administratief beroep ingesteld waarin zij concludeert tot nietigverklaring van het besluit van de ODFC en tot veroordeling van de ODFC om haar verzoek om vrijstelling van de aan de naamloze vennootschap (hierna: „AB”) „INTER RAO Lietuva” opgelegde sancties opnieuw te onderzoeken, dat wil zeggen om „INTER RAO Lietuva” AB, die voorkomt op de lijst van aan internationale sancties onderworpen personen, toe te staan bij CEOcorp UAB rekeningen te vereffenen voor juridische diensten die zijn verricht op grond van de op 20 januari 2020 gesloten dienstenovereenkomst.
- 3 In haar antwoord op het administratief beroep van appellante heeft geïntimeerde, de ODFC, het beroep van appellante betwist en verzocht dat het niet-ontvankelijk wordt verklaard.
- 4 Bij vonnis van 31 oktober 2023 heeft de Vilniaus apygardos administracinis teismas het beroep van appellante verworpen op grond dat zij de inhoud, de aard, de omvang en de duur van de op grond van de overeenkomst verrichte juridische diensten onvoldoende had gepreciseerd.
- 5 Met haar hogere voorziening verzoekt appellante om vernietiging van de beslissing van de Vilniaus apygardos administracinis teismas van 31 oktober 2023 en om toewijzing van haar beroep. In hogere voorziening komt appellante op tegen de vaststelling van de rechter in eerste aanleg dat zij de aan „INTER RAO Lietuva” AB verleende juridische diensten niet naar behoren had gepreciseerd, en stelt zij dat de juridische diensten daadwerkelijk waren verleend en dat de formele leemten in de overgelegde documenten en de begane onjuistheden geen enkele juridische betekenis hadden bij het nemen van het besluit aangaande het verzoek van appellante aan de ODFC. Volgens appellante was geïntimeerde niet proactief en heeft zij appellante niet verzocht om aanvullende documenten en/of gegevens over te leggen, waardoor het recht van „INTER RAO Lietuva” AB op rechtsbijstand werd beperkt.

- 6 Geïntimeerde, de ODFC, verzoekt in haar memorie van antwoord op de hogere voorziening van appellante om bevestiging van het vonnis van de rechter in eerste aanleg en om verwerping van appellantes beroep.

De uitgebreide kamer

stelt het volgende vast:

II.

- 7 De onderhavige zaak werpt vragen op over de uitlegging van het Unierecht. Het is derhalve noodzakelijk het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna ook: „Hof van Justitie”) om een prejudiciële beslissing te verzoeken [...].

Voorwerp van het geding en uiteenzetting van de relevante feiten

- 8 In casu is vastgesteld als volgt:

8.1. Op 20 januari 2020 hebben CEOcorp UAB en „INTER RAO Lietuva” AB een dienstenovereenkomst voor onbepaalde duur gesloten (hierna ook: „overeenkomst”) volgens welke CEOcorp UAB zich ertoe verbond op verzoek de volgende diensten ten behoeve van „INTER RAO Lietuva” te verlenen dan wel te verzorgen, voor zover deze niet vallen binnen het domein van beleggingsdiensten of andere aan vergunning onderworpen financiële diensten zoals gedefinieerd in de relevante wetgeving: juridische diensten, zoals analyse van de Letse en buitenlandse regelgeving, opstelling van interne contracten en andere documenten, vertegenwoordiging bij overheidsorganen of bij natuurlijke en rechtspersonen, alsmede andere juridische diensten; juridisch advies over de oprichting van rechtspersonen in het buitenland en andere juridische aangelegenheden; belastingadvies en het ontwikkelen en verlenen van andere diensten in verband met specifieke opdrachten (artikel 4 van de overeenkomst). Artikel 5, lid 1, van de overeenkomst bepaalt dat [...] appellante driemaandelijke facturen en, op verzoek, samenvattende verslagen over de verleende diensten en de gemaakte extra kosten indient; facturen kunnen met andere tussenpozen of na de voltooiing van afzonderlijke werkzaamheden of opdrachten worden ingediend.

8.2. Op 28 april 2022 heeft de ODFC „INTER RAO Lietuva” AB opgenomen in de lijst van natuurlijke en/of rechtspersonen die banden hebben met entiteiten die aan internationale sancties onderworpen zijn (vanwege haar banden met I.S.) en deze lijst op zijn website gepubliceerd.

8.3. Op 29 april 2022 heeft CEOcorp UAB een factuur [...] ten bedrage van 242 000 EUR ingediend voor aan „INTER RAO Lietuva” AB verleende juridische diensten.

8.4. Op 3 juni 2022 heeft CEOcorp UAB van Šiaulių bankas AB een brief ontvangen waarin haar werd meegedeeld dat de inkomende betaling van 242 000

EUR op de bankrekening van CEOcorp UAB was opgeschort omdat „INTER RAO Lietuva” AB voorkwam op de lijst van aan sancties onderworpen personen.

8.5. Op 7 juni 2022 heeft CEOcorp UAB op grond van artikel 2, lid 3, onder b), en artikel 2, lid 5, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad van 17 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen (hierna: „besluit 2014/145/GBVB van de Raad”) bij de ODFC een verzoek ingediend strekkende tot vrijstelling van sancties en tot toestemming voor de bank om de opschorting van de inkomende betaling op te heffen en het bedrag van de betaling op de rekening van CEOcorp te crediteren, zodat „INTER RAO Lietuva” AB CEOcorp zou kunnen betalen voor de verleende juridische diensten.

8.6. Bij brief van 20 juli 2022 heeft de ODFC aangegeven dat appellante onvoldoende bewijs had geleverd van het verlenen van juridische diensten en dat de ODFC derhalve geen besluit kon nemen over de toepassing van artikel 4, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 269/2014 van de Raad van 17 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen (hierna: „verordening nr. 269/2014”).

8.7. Bij besluit nr. V-174 van 20 juli 2022 ¹ [...] heeft de directeur van de ODFC zijn goedkeuring gehecht aan de lijst van aan sancties onderworpen entiteiten die eigendom zijn of onder zeggenschap staan van rechtspersonen of andere organisaties die niet de status van rechtspersoon bezitten, en heeft hij „INTER RAO Lietuva” AB op die lijst geplaatst (vanwege haar banden met V.P.).

8.8. Op 28 juli 2022 heeft appellante aanvullende documenten aan de ODFC overgelegd en, op grond van artikel 2 van besluit 2014/145/GBVB van de Raad, haar verzoek strekkende tot vrijstelling van sancties en tot toestemming voor de bank om de opschorting van de inkomende betaling op te heffen en het door „INTER RAO Lietuva” AB voor de verlening van juridische diensten betaalde bedrag te crediteren, herhaald.

8.9. Bij brief van 11 augustus 2022, de in casu bestreden handeling, heeft de ODFC het verzoek van appellante om vrijstelling van sancties afgewezen op grond dat appellante geen documenten had overgelegd waaruit bleek dat er, wat betreft de omvang en de aard van de verleende diensten, daadwerkelijk en aantoonbaar sprake was van juridische diensten, zodat er geen reden bestond om aan te nemen dat de door appellante bedoelde diensten gerechtvaardigd waren in de zin van artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014.

- 9 Het geschil dat aan de onderhavige zaak ten grondslag ligt, betreft de toepassing van de in artikel 2, lid 3, onder b), en artikel 2, lid 5, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad bedoelde uitzonderingen op het verbod op het gebruik van bevroren

¹ [...] [herhaalde informatie].

tegoeden van „INTER RAO Lietuva” AB, Volgens de in de zaak verstrekte gegevens vraagt appellante om een vrijstelling met betrekking tot de betalingen voor juridische diensten die aan „INTER RAO Lietuva” AB zijn verleend voordat deze onderneming op de nationale lijst van aan sancties onderworpen personen werd geplaatst, welke diensten met name niet alleen betrekking hadden op de juridische vertegenwoordiging in rechte van deze vennootschap, maar ook op ander juridisch advies in verband met de bedrijfsactiviteiten van de onderneming (vertegenwoordiging bij banken en bij aandeelhoudersvergaderingen, opstelling van interne documenten van de onderneming, advies over de toepassing van belastingen en sancties, en dergelijke).

- 10 Appellante is van mening dat de ODFC haar verzoek om vrijstelling van sancties ten onrechte heeft afgewezen, en voert daarbij aan dat zij alle documenten tot staving van de verlening van juridische diensten heeft overgelegd, dat de betaling van de voor de verlening van die diensten bestemde tegoeden de persoon op wie de sancties van besluit 2014/145/GBVB van de Raad van toepassing zijn, geen rechtstreekse of onrechtstreekse toegang tot die tegoeden geeft, en dat de weigering tot verlening van een vrijstelling van het verbod op toegang tot de bevroren tegoeden in strijd is met het recht van „INTER RAO Lietuva” AB op rechtsbijstand.
- 11 Geïntimeerde, de ODFC, betwist de argumenten van appellante en betoogt dat de door appellante verstrekte gegevens over de vermeende verlening van juridische diensten te onduidelijk, te onnauwkeurig en te abstract zijn, dat sommige van de overgelegde documenten geen verplichte preciseringen bevatten en niet overeenstemmen met de door appellante aangegeven tijdvakken, en dat er in casu derhalve geen reden is om de vrijstelling van artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 toe te passen op de kosten in verband met de verlening van juridische diensten.

Toepasselijke bepalingen van Unierecht

- 12 Artikel 47 [, eerste alinea,] van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) bepaalt dat eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, recht heeft op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden.
- 13 Artikel 2, lid 1, onder g), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad (als gewijzigd bij besluit (GBVB) 2022/329 van de Raad van 25 februari 2022) bepaalt dat alle tegoeden en economische middelen die toebehoren aan, eigendom zijn, in het bezit zijn of onder zeggenschap staan van vooraanstaande zakenlieden of rechtspersonen, entiteiten of lichamen die betrokken zijn bij economische sectoren die een aanzienlijke bron van inkomsten vormen voor de regering van de Russische Federatie, die verantwoordelijk is voor de annexatie van de Krim en de destabilisatie van Oekraïne, en natuurlijke of rechtspersonen, entiteiten of

lichamen die met hen verbonden zijn, als opgesomd in de bijlage, worden bevroren. Artikel 2, lid 3, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad (als gewijzigd bij besluit (GBVB) 2022/582 van de Raad bepaalt dat de bevoegde autoriteit van een lidstaat, onder voorwaarden die zij passend acht, toestemming kan geven voor de vrijgave of de beschikbaarstelling van bepaalde bevroren tegoeden of economische middelen, nadat zij heeft vastgesteld dat de betrokken tegoeden of economische middelen: a) noodzakelijk zijn voor het dekken van uitgaven voor de basisbehoeften van de in de bijlage genoemde personen en de leden van hun gezin die van hen afhankelijk zijn, zoals betalingen voor voedsel, huur of hypotheeklasten, geneesmiddelen of geneeskundige behandelingen, belastingen, verzekeringspremies of openbare voorzieningen; b) uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van redelijke honoraria en de vergoeding van kosten in verband met de verlening van juridische diensten; c) uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van honoraria of kosten voor het loutere houden of beheren van bevroren tegoeden of economische middelen; d) noodzakelijk zijn voor de betaling van buitengewone lasten, mits de bevoegde autoriteit, ten minste twee weken voor zij de toestemming geeft, de bevoegde autoriteiten van de andere lidstaten en de Commissie in kennis heeft gesteld van de redenen waarom zij meent dat specifieke toestemming moet worden gegeven; of e) moeten worden gestort op of betaald van een rekening die toebehoort aan of aangehouden wordt door een diplomatieke missie, consulaire post of internationale organisatie die bescherming geniet op grond van het internationaal recht, voor zover dergelijke betalingen bestemd zijn voor de officiële doeleinden van de diplomatieke missie, consulaire post of internationale organisatie. Artikel 2, lid 5, van besluit 2014/145 van de Raad bepaalt dat lid 1 niet belet dat een op de lijst geplaatste natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam, betalingen doet die verschuldigd zijn uit hoofde van een contract dat is gesloten vóór de datum waarop die natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam op de lijst in de bijlage werd geplaatst, mits de betrokken lidstaat heeft vastgesteld dat de betaling niet rechtstreeks of onrechtstreeks wordt ontvangen door een natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam bedoeld in lid 1.

- 14 Artikel 2 van verordening nr. 269/2014 (als gewijzigd bij verordening (EU) nr. 476/2014 van de Raad van 12 mei 2014) bepaalt dat alle tegoeden en economische middelen die toebehoren aan, eigendom zijn, in het bezit zijn of onder zeggenschap staan van alle in bijlage I vermelde natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen, of met hen verbonden natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen, worden bevroren (lid 1). Er worden geen tegoeden of economische middelen, rechtstreeks of onrechtstreeks, ter beschikking gesteld aan of ten behoeve van de in de lijst in bijlage I vermelde natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen, of met hen verbonden natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen (lid 2). Artikel 4, lid 1, van verordening nr. 269/2014 bepaalt dat, in afwijking van artikel 2, de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, onder voorwaarden die zij passend achten, toestemming kunnen verlenen voor de vrijgave van bepaalde bevroren tegoeden of economische middelen of de beschikbaarstelling van bepaalde tegoeden of economische middelen, indien zij hebben vastgesteld dat de

betrokken tegoeden of economische middelen: a) noodzakelijk zijn voor het dekken van uitgaven voor de basisbehoeften van de in bijlage I genoemde natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten of lichamen, en de gezinsleden die van deze natuurlijke personen afhankelijk zijn, zoals betalingen voor levensmiddelen, huur of hypotheeklasten, geneesmiddelen of medische behandelingen, belastingen, verzekeringspremies en nutsvoorzieningen; b) uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van redelijke honoraria of de vergoeding van gemaakte kosten in verband met de verlening van juridische diensten; c) uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van honoraria of kosten voor het alleen aanhouden of beheren van bevroren tegoeden of economische middelen; of d) noodzakelijk zijn voor de betaling van buitengewone lasten, mits de relevante bevoegde autoriteit de bevoegde autoriteiten van de andere lidstaten en de Commissie ten minste twee weken vóór zij de toestemming verleent, in kennis stelt van de redenen waarom zij meent dat specifieke toestemming moet worden verleend; of e) gestort zullen worden op of betaald zullen worden van een rekening die toebehoort aan of wordt aangehouden door een diplomatieke missie, consulaire post of internationale organisatie die bescherming geniet op grond van het internationale recht, voor zover die betalingen bestemd zijn voor de officiële doelen van de diplomatieke missie, consulaire post of internationale organisatie. Artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/214 bepaalt dat, in afwijking van artikel 2 en mits een betaling verschuldigd is door in bijlage I vermelde natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten of lichamen op grond van een contract of overeenkomst die door deze is gesloten of op grond van een verplichting die voor hem is ontstaan vóór de datum waarop de betrokken natuurlijke persoon, rechtspersoon, entiteit of lichaam in bijlage I werd opgenomen, de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, onder door hen passend geachte voorwaarden, toestemming kunnen verlenen voor de vrijgave van bepaalde bevroren tegoeden of economische middelen, indien de bevoegde autoriteit heeft vastgesteld dat: a) de tegoeden of economische middelen worden gebruikt voor een betaling door een natuurlijke persoon, rechtspersoon, entiteit of lichaam vermeld in bijlage I; en b) de betaling niet in strijd is met artikel 2, lid 2.

- 15 In document nr. 8519/18 van de Raad van 4 mei 2018 betreffende de beste praktijken van de EU voor de doeltreffende implementatie van beperkende maatregelen (hierna ook: „beste praktijken”) is bepaald dat de bevoegde autoriteit handelt in overeenstemming met de letter en de geest van de toepasselijke verordeningen, maar tegelijkertijd rekening houdt met de fundamentele rechten van op de lijst geplaatste personen en entiteiten wanneer zij uitzonderingen toestaat. Conform de specifieke afwijkingen waarin de toepasselijke verordeningen voorzien, kunnen de bevoegde autoriteiten onder meer de volgende aspecten in overweging nemen: het recht op verdediging, wat betreft onkosten die verband houden met het verstrekken van juridische diensten; het eigendomsrecht van zowel de aangewezen persoon of entiteit als een niet-aangewezen persoon of entiteit met betrekking tot contracten die zij vóór de aanwijzing met elkaar hebben gesloten (punt 76). Tegoeden die door of in naam van een op een lijst geplaatste persoon of entiteit worden overgedragen van een niet-EU-bank aan een EU-onderdaan of -entiteit ter betaling van diensten of goederen die zijn geleverd

voordat de persoon of entiteit die om de overdracht verzoekt, op de lijst werd geplaatst, kunnen in beginsel worden toegestaan, op voorwaarde dat per geval wordt aangetoond dat: (i) de overdracht is bestemd voor een EU-onderdaan of -entiteit; (ii) de overdracht een betaling is voor diensten of goederen die zijn geleverd voordat de persoon of entiteit die om de overdracht verzoekt, op de lijst werd geplaatst; (iii) de betaling niet gebeurt aan of tot voordeel strekt van een op de lijst geplaatste persoon of entiteit; (iv) de betaling niet wordt gedaan om beperkende maatregelen te omzeilen (lid 81). Bij de beoordeling van het verzoek dient de bevoegde autoriteit onder andere rekening te houden met het door de schuldeiser en de aangewezen persoon of entiteit geleverde bewijs omtrent het bestaan van een wettelijke (contractuele of statutaire) verplichting om de tegoeden of economische middelen te verstrekken, en na te gaan of er geen gevaar voor omzeiling bestaat (bijvoorbeeld indien er verdachte banden bestaan tussen de schuldeiser en de aangewezen persoon of entiteit (punt 82). Bij de beoordeling van het verzoek dienen de bevoegde autoriteiten onder andere rekening te houden met de bewijzen die ter staving van het verzoek zijn overgelegd en met de vraag of er tussen de verzoeker en de aangewezen persoon of entiteit banden bestaan die kunnen doen vermoeden dat zij samenwerken om de bevroeringsmaatregelen te omzeilen (punt 83). Bij het beoordelen van het verzoek om toestemming voor het gebruik of het beschikbaar stellen van bevroren tegoeden of economische middelen dienen de bevoegde autoriteiten elk ander door hen passend geacht onderzoek te verrichten, de raadpleging van andere belanghebbende lidstaten daaronder begrepen. De bevoegde autoriteiten dienen zich tevens te beraden op voorwaarden of waarborgen om te voorkomen dat vrijgegeven tegoeden of economische middelen worden gebruikt voor doeleinden die onverenigbaar zijn met het doel van de vrijstelling (punt 84).

Toepasselijke bepalingen van nationaal recht

- 16 De Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymas (Litouwse wet inzake internationale sancties) (wet nr. XIV-1020 van 19 april 2022) bepaalt dat internationale sancties die zijn opgelegd bij rechtstreeks toepasselijke rechtshandelingen van de Unie volledig ten uitvoer worden gelegd (artikel 6, lid 1). De opsporingsdienst financiële criminaliteit neemt besluiten over het verlenen van vrijstellingen dan wel van toestemming om de beperkingen en verplichtingen uit hoofde van de internationale wetgeving inzake sancties niet toe te passen en voert daartoe alle nodige procedures uit (artikel 11, leden 1 en 2, en [...] leden 3 en 1).
- 17 De Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo tvarkos aprašas² (beschrijving van de procedure voor de tenuitvoerlegging van internationale sancties), die is goedgekeurd bij besluit nr. 535 van de regering van de Republiek Litouwen van 25 mei 2022 (in de oorspronkelijke versie van besluit nr. 535 van de regering van de Republiek Litouwen van 25 mei 2022), bepaalt dat verzoeken om vrijstelling

² [...] [herhaalde informatie].

dan wel om toestemming om de beperkingen en verplichtingen die voortvloeien uit internationale sancties niet toe te passen, kunnen worden ingediend door entiteiten die onderworpen zijn aan internationale sancties en door andere betrokken personen; het verzoek moet met redenen worden omkleed en vergezeld gaan van documenten die de in het verzoek vermelde feitelijke en juridische omstandigheden bevestigen, die als een integrerend onderdeel van het verzoek worden beschouwd (punt 34). Elk verzoek om vrijstelling dan wel om toestemming om de door internationale sancties opgelegde beperkingen en verplichtingen niet toe te passen, moet per geval worden onderzocht, rekening houdend met alle juridische en feitelijke omstandigheden. Een beslissing die wordt genomen na de behandeling van een verzoek om vrijstelling dan wel om toestemming om beperkingen en verplichtingen niet toe te passen, is niet van invloed op de behandeling van andere verzoeken (punt 39). Bij de beslissing of vrijstelling moet worden verleend dan wel toestemming om de door internationale sancties opgelegde beperkingen en verplichtingen niet toe te passen, moet rekening worden gehouden met de criteria en voorwaarden voor een specifieke vrijstelling dan wel toestemming die in de rechtshandeling tot vaststelling van de internationale sancties wordt genoemd, en moet worden beoordeeld of het verzoek en de bewijsstukken aan deze criteria en voorwaarden voldoen (punt 41).

Reikwijdte van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad, en van artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014

- 18 Het geschil dat aan de onderhavige zaak ten grondslag ligt, betreft een verzoek om vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden. Het verzoek om vrijstelling is niet ingediend door een entiteit die is opgenomen in de lijst van aan sancties onderworpen personen (in dit geval „INTER RAO Lietuva” AB), maar door een onderneming die aan „INTER RAO Lietuva” AB betaling vraagt voor juridische diensten die werden verleend voordat „INTER RAO Lietuva” AB op deze lijst werd geplaatst.
- 19 Uit het voor deze zaak relevante rechtskader, zoals hierboven uiteengezet, blijkt dat de vrijstelling van sancties, waar het gaat om de verlening van juridische diensten en de betaling van dergelijke diensten, wordt geregeld door zowel artikel 2, lid 3, onder b), als artikel 2, lid 5, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad, die in wezen gelijkwaardig zijn aan artikel 4, lid 1, onder b), en artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/2014. Bij het verzoek om vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden beroept appellante zich op deze [...] wettelijke bepalingen. Na inogenschouwneming van de inhoud van deze wettelijke bepalingen in het licht van de andere bepalingen van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en van verordening nr. 269/2014, bestaat er echter twijfel over de toepasselijkheid van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en, dienovereenkomstig, van artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 op het geschil in de onderhavige zaak.

- 20 Uit een systematische beoordeling van artikel 2, lid 3, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, van verordening (EU) nr. 269/2014 blijkt dat deze voornamelijk betrekking hebben op de essentiële, dagelijkse en doorlopende juridische en financiële behoeften van bepaalde entiteiten die in de lijst van aan sancties onderworpen personen zijn opgenomen, en op de voorziening in die behoeften. Met andere woorden, deze bepalingen beogen de behoeften te omschrijven die zich voordoen na de opneming van een bepaalde persoon in de lijst van aan sancties onderworpen personen en die, indien zij niet worden vervuld, voor de entiteit die in deze lijst is opgenomen onevenredige negatieve gevolgen kunnen hebben (bijvoorbeeld een beperking van het recht op een doeltreffende voorziening in rechte).
- 21 Situaties betreffende de nakoming van verplichtingen die voortvloeien uit contracten die zijn gesloten vóór de datum waarop de betrokken personen op de lijst van aan sancties onderworpen personen zijn geplaatst, worden afzonderlijk behandeld in andere wettelijke bepalingen, namelijk artikel 2, lid 5, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en het overeenkomstige artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/2014. Deze bepalingen maken uitdrukkelijk onderscheid tussen betalingen die verschuldigd zijn uit hoofde van een contract of een verplichting die is gesloten of ontstaan vóór de datum waarop de entiteit op de lijst van aan sancties onderworpen personen werd geplaatst, dat wil zeggen wanneer een entiteit die in deze lijst is opgenomen aan niet in deze lijst opgenomen derden betalingen verricht in verband met verplichtingen die zijn ontstaan voordat die entiteit op de lijst van aan sancties onderworpen personen werd geplaatst. Het belangrijkste criterium voor de toepassing van de voorschriften van artikel 2, lid 3, onder b), en lid 5, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad, die in wezen gelijkwaardig zijn aan die van artikel 4, lid 1, onder b), en artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/2014, op juridische diensten die uit hoofde van een contract worden verleend, moet derhalve worden geacht het tijdstip te zijn waarop de verplichting tot het verlenen van dergelijke juridische diensten is ontstaan en is vervuld, dat wil zeggen voordat dan wel nadat de specifieke entiteit die de betaling verricht in de lijst van aan sancties onderworpen personen wordt opgenomen. Dit onderscheid bij de toepassing van de rechtsbepalingen in kwestie is met name toe te schrijven aan de uitlegging die het Gerecht van de Europese Unie heeft gegeven in zijn arrest van 15 november 2023, OT/Raad, T-193/22, EU:T:2023:716, volgens welke artikel 4, lid 1, en artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/2014 voorzien in de mogelijkheid om het gebruik van bevroren tegoeden toe te staan om in essentiële behoeften te voorzien of bepaalde verplichtingen na te komen (zie punten 197 en 202 van het arrest OT/Raad, T-193/22, reeds aangehaald).
- 22 Zoals hierboven is uiteengezet, heeft appellante in de onderhavige zaak in haar verzoek om vrijstelling van het verbod op het gebruik van de bevroren tegoeden aangegeven dat de betaling waarvan om creditering wordt verzocht, is gedaan voor juridische diensten die reeds aan „INTER RAO Lietuva” AB op grond van een overeenkomst zijn verleend voordat deze onderneming werd opgenomen in de lijst van aan sancties onderworpen personen, en op basis van een factuur die

appellante heeft verstrekt op de dag volgend op de plaatsing van „INTER RAO Lietuva” AB op de lijst van aan sancties onderworpen personen. Bijgevolg houdt de toepassing van de vrijstelling geen verband met het voorzien in essentiële behoeften (met inbegrip van het recht op een doeltreffende voorziening in rechte) die zijn ontstaan nadat „INTER RAO Lietuva” AB in de lijst van aan sancties onderworpen personen was opgenomen. Gelet op het voorgaande vraagt de uitgebreide kamer van de Lietuvos vyriausiosios administracinės teismas zich af of artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 toepassing kunnen vinden in de situatie waarvan in de onderhavige zaak sprake is.

Criteria voor toepassing van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad, en van artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014

- 23 Indien artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 in het in casu aan de orde zijnde geschil toepassing kunnen vinden, zijn de criteria voor de toepassing van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 relevant voor de beslissing over appellantes verzoek om vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden.
- 24 Het Hof heeft in zijn rechtspraak gepreciseerd dat de vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden met betrekking tot de vergoeding van kosten voor de verlening van juridische diensten, tot doel heeft de toegang tot juridische dienstverlening te vergemakkelijken. Die vrijstelling moet aldus worden uitgelegd dat de bevroering van tegoeden er niet toe mag leiden dat de personen wier tegoeden zijn bevroren, verstoken blijven van een daadwerkelijke toegang tot de rechter. Bij de beslissing over een verzoek om vrijstelling van de bevroering van tegoeden en economische middelen beschikt de bevoegde nationale autoriteit niet over een absolute beoordelingsvrijheid, maar moet zij haar bevoegdheden uitoefenen met inachtneming van de in artikel 47 van het Handvest opgenomen rechten. De beperkingen op het gebruik van tegoeden zijn juist bedoeld om ervoor te zorgen dat deze tegoeden uitsluitend worden gebruikt voor de betaling van redelijke honoraria en vergoeding van in verband met de verlening van juridische diensten gemaakte kosten. De bevoegde nationale autoriteit mag nagaan of de tegoeden waarvan de vrijgave wordt gevraagd, uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van redelijke honoraria en vergoeding van in verband met de verlening van juridische diensten gemaakte kosten. Zij kan voorts de voorwaarden vaststellen die zij passend acht om met name te waarborgen dat de doelstelling van de opgelegde sanctie niet wordt doorkruist en de verleende vrijstelling niet wordt misbruikt (zie [...] arrest van het Hof van Justitie van 12 juni 2014, Peftiev e.a., C-314/13, EU:C:2014:1645, punten 25, 26, 29, 32 en 34). De vrijgave van bepaalde tegoeden is een uitzondering op het beginsel van bevroering van tegoeden. De bevoegde autoriteit moet derhalve een beoordeling per individueel geval verrichten en mag dus geen algemeen geldende goedkeuring verlenen voor

een bepaalde categorie transacties waarvoor de betrokken entiteiten geen toestemming per individueel geval hoeven te vragen. Die conclusie volgt uit de duidelijke, nauwkeurige en precieze bewoordingen van genoemde bepalingen, volgens welke de bevoegde autoriteit per geval toezicht moet uitoefenen op de voorwaarden voor vrijgave en, naargelang het geval, het Sanctiecomité dan wel de lidstaten en de Commissie in kennis moeten worden gesteld opdat zij eventueel overeenkomstig de toepasselijke bepalingen kunnen optreden (zie [...] arrest van het Hof van Justitie van 5 maart 2015, *Europäisch-Iranische Handelsbank/Raad*, C-585/13 P, EU:C:2015:145, punten 76 en 77).

- 25 Dienaangaande wordt in de rechtspraak van het Hof van Justitie ook benadrukt dat het noodzakelijk is dat een ruime uitlegging wordt gegeven aan de definitie van de begrippen „bevriezing van tegoeden” en „bevriezing van economische middelen”, omdat iedere aanwending van bevroren activa waarmee de betrokken verordeningen kunnen worden omzeild en de zwakke plekken van de regels kunnen worden uitgebuit, moet worden vermeden. Het belang van de doeleinden die worden nagestreefd met een Uniehandeling tot invoering van beperkende maatregelen rechtvaardigt dat deze maatregelen – zelfs aanzienlijke – negatieve gevolgen voor bepaalde marktdeelnemers hebben, ook op degenen die op geen enkele wijze verantwoordelijk zijn voor de situatie naar aanleiding waarvan de betrokken maatregelen zijn vastgesteld, maar die met name in hun eigendomsrechten worden geraakt (zie [...] arrest van het Hof van Justitie van 11 november 2021, *Bank Sepah*, C-340/20, EU:C:2021:903, punten 56 en 66). Uit een en ander kan niet worden opgemaakt dat de bescherming van de artikelen 7 en 47 van het Handvest, afzonderlijk of gezamenlijk beschouwd, de grondslag vormen voor het bestaan van een fundamenteel recht van eenieder op toegang tot een advocaat en op advies buiten een actuele of waarschijnlijke contentieuze context. Het in artikel 47 van het Handvest neergelegde grondrecht op toegang tot en advies van een advocaat moet derhalve uitsluitend worden erkend wanneer er een verband bestaat met een gerechtelijke procedure, en een dergelijke procedure reeds is ingeleid dan wel op basis van concrete gegevens kan worden voorkomen of verwacht in de fase waarin de advocaat de rechtspositie van zijn cliënt beoordeelt (zie arrest van het Gerecht van 2 oktober 2024, *Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles/Raad*, T-797/22, EU:T:2024:670, punten 49 en 51) (hogere voorziening bij het Hof van Justitie in zaak C-865/24 P). In de regel hebben de activiteiten waarbij een advocaat een cliënt bijstaat of in diens naam en voor diens rekening optreedt bij de voorbereiding of uitvoering van bepaalde hoofdzakelijk financiële en commerciële transacties, naar hun aard geen betrekking op gerechtelijke procedures en vallen zij dus niet binnen de werkingssfeer van het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en het door artikel 47 van het Handvest gewaarborgde recht op een eerlijk proces. Wanneer een advocaat in een dermate vroeg stadium een juridische dienst verleent en niet optreedt als verdediger van zijn cliënt in een geschil, betekent dienaangaande de enkele omstandigheid dat de adviezen van de advocaat of het voorwerp van zijn raadpleging aanleiding kunnen geven tot een geschil in een later stadium, niet dat de advocaat is opgetreden ten behoeve en in het belang van de verdediging van

zijn cliënt (zie in die zin arrest van 8 december 2022, Orde van Vlaamse Balies e.a., C-694/20, EU:C:2022:963, punten 63-64).

- 26 De hierboven uiteengezette rechtspraak van het Hof van Justitie en het Gerecht vereist een restrictieve uitlegging van de bepaling „uitsluitend bestemd [...] voor de betaling van [...] gemaakte kosten in verband met de verlening van juridische diensten”. De voor het geschil relevante Uniewetgeving vereist van de bevoegde nationale autoriteit dat zij nagaat of de kosten in aanmerking komen voor vrijstelling van de bevrozing van tegoeden als bedoeld in artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening (EG) nr. 269/2014, met name door te onderzoeken of de banden tussen de partij die om deze vrijstelling verzoekt en de entiteit die in de lijst van aan sancties onderworpen personen is opgenomen, de twee entiteiten die gezamenlijk handelen de mogelijkheid bieden om de bevrozingsmaatregelen te omzeilen.

- 27 Zo wordt ten eerste de beoordelingsvrijheid van de bevoegde nationale autoriteit bij de toepassing van vrijstellingen van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden begrensd door het beginsel van behoorlijk openbaar bestuur en het in artikel 47 van het Handvest neergelegde recht op een doeltreffende voorziening in rechte. Ten tweede wordt de nadruk gelegd op het uitzonderlijke karakter van het gebruik van bevroren tegoeden, op het feit dat de bevoegde nationale autoriteit het recht heeft om de voorwaarden op te leggen die zij passend acht om te waarborgen dat het doel van de opgelegde sanctie wordt bereikt en dat de verleende vrijstelling niet wordt misbruikt, op het feit dat de rechtsbijstand niet mag worden gebruikt voor andere doeleinden dan die waarvoor zij is verleend, en op het feit dat het recht op toegang tot juridisch advies niet absoluut is, maar beperkt is tot situaties waarin er een verband bestaat tussen de verrichte juridische diensten en een concreet geschil, een specifieke gerechtelijke procedure of een specifieke precontentieuze procedure.

- 28 Zoals hierboven is uiteengezet, is er in casu geen sprake van een beperking van het recht op een doeltreffende voorziening in rechte in de zin van artikel 47 van het Handvest, jegens „INTER RAO Lietuva” AB, die voorkomt op de lijst van aan sancties onderworpen personen. Het verzoek om vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden heeft betrekking op de betaling van reeds aan „INTER RAO Lietuva” AB verleende juridische diensten, die volgens appellante onder andere de vertegenwoordiging van de vennootschap bij aandeelhoudersvergaderingen omvatten, alsook advies over het openen van een bankrekening, over belastingen, over activiteitenbeperkingen, over de toepassing van sancties en over andere aangelegenheden. Voor de uitgebreide kamer rijst dus de vraag of deze kosten naar hun aard kunnen worden aangemerkt als „kosten in verband met de verlening van juridische diensten” in de zin van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014, dat wil zeggen of artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 enkel betrekking hebben op juridische diensten die rechtstreeks

verband houden met het recht op een doeltreffende voorziening in rechte, zoals neergelegd in artikel 47, lid 1, van het Handvest, in specifieke gerechtelijke procedures, met uitsluiting van situaties waarin juridische diensten worden verleend door namens of voor rekening van de cliënt op te treden bij het opstellen van documenten of bij de uitoefening van andere bevoegdheden met betrekking tot de bedrijfsactiviteiten van de cliënt en die geen betrekking hebben op specifieke of concrete geschillen die zich bij een rechter en/of een precontentieuze onderzoeksautoriteit kunnen aandienen.

- 29 Een deel van de kosten die zijn vermeld in appellantes verzoek om vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden, heeft daarentegen betrekking op de vertegenwoordiging van „INTER RAO Lietuva” AB in het kader van een reeds afgesloten civiele procedure. Volgens het Unierecht mag een op de lijst van aan sancties onderworpen personen geplaatste entiteit rechtstreeks noch onrechtstreeks toegang hebben tot rechtsbijstand voor andere doeleinden dan die waarvoor de toegang is verleend (artikel 2, lid 2, van verordening nr. 269/2014; punt 84 van de beste praktijken). Zoals hierboven is uiteengezet, moet het begrip „bevrozing van tegoeden” in de context van beperkende maatregelen bovendien ruim worden uitgelegd om te waarborgen dat de vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden een uitzondering vormt. Zo kunnen, volgens de uitgebreide kamer, bij de beoordeling of de kosten daadwerkelijk zijn gemaakt in het kader van de vertegenwoordiging in een specifieke gerechtelijke procedure in de zin van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014, de preciseringen van de rechter bij wie die specifieke zaak aanhangig is, dienaangaande van fundamenteel belang zijn. Opgemerkt zij dat volgens het nationale recht [artikel 98, leden 1 en 2, van de Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas (wetboek van burgerlijke rechtsvordering van de Republiek Litouwen)] de betaling van de kosten van een advocaat of advocaat-stagiair niet kan worden gelast indien het verzoek om vergoeding van deze kosten en het bewijs van het bedrag ervan niet zijn overgelegd voordat het onderzoek ten gronde is afgerond. Bovendien mag de vergoeding van de kosten niet hoger zijn dan het bedrag dat is vastgesteld in de aanbevelingen inzake honoraria die de Lietuvos Respublikos teisingumo ministras (minister van Justitie van de Republiek Litouwen) in overleg met de president van de Lietuvos advokatų taryba (Litouwse orde van advocaten) heeft vastgesteld. Zo moet de rechter bij wie een specifieke civiele zaak aanhangig is, in elke zaak, na een gedetailleerde beoordeling van het rechtstreekse verband tussen die kosten en de bij hem aanhangige zaak, een objectieve beslissing nemen over het bedrag van de proceskosten en de vergoeding ervan, voor zover de partijen bij het geding overeenkomstig de procedure en binnen de wettelijke termijnen een verzoek tot vergoeding van dergelijke kosten indienen (zie [...] in dat verband beschikking van het Gerecht van 10 november 2014, DD/Raad, T-228/12 AJ, EU:T:2014:958). Bij de vaststelling van het bedrag van de proceskosten en bij de beslissing over de vergoeding van dergelijke rechtstreeks met de zaak verband houdende kosten is het dus van belang dat de partij in de zaak in de loop van de procedure te goeder trouw handelt, dat wil zeggen dat zij proactief is bij het verzoek om vergoeding van de proceskosten.

- 30 Gelet op het voorgaande vraagt de uitgebreide kamer zich ook af of, bij de beslissing of de vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden met het oog op de vergoeding van de in een gerechtelijke procedure gemaakte kosten, in de zin van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014, moet worden toegepast, rekening moet worden gehouden met de vraag of de betrokkene de rechter heeft verzocht om vergoeding van de kosten, met name wanneer de nationale wetgeving de betrokkene daartoe verplicht voordat de zaak ten gronde is afgerond.

Criteria voor toepassing van artikel 2, lid 5, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad, en van artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/2014

- 31 Indien artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening (EG) nr. 269/2014 in het in casu aan de orde zijnde geschil echter geen toepassing kunnen vinden, maar artikel 2, lid 5, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 6, lid 1, onder b), van verordening (EG) nr. 269/2014 wel toepassing kunnen vinden, zijn de criteria voor de toepassing van deze bepalingen relevant voor de beslissing over appellantes verzoek om vrijstelling van het verbod op het gebruik van de bevroren tegoeden.
- 32 In casu wordt om vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden verzocht op basis van een overeenkomst die was gesloten voordat „INTER RAO Lietuva” AB op de lijst van aan sancties onderworpen personen werd geplaatst en op grond waarvan appellante juridische diensten aan „INTER RAO Lietuva” AB heeft verleend. Het begrip juridische dienstverlening en de inhoud daarvan worden noch in besluit 2014/145/GBVB van de Raad, noch in verordening nr. 269/2014 nader omschreven. Artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 voorziet daarentegen in een specifieke vrijstelling die verband houdt met de noodzaak om de verlening van juridische diensten te waarborgen. Bijgevolg kunnen de criteria voor de toepassing van artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 relevant zijn voor de toepassing van artikel 6, lid 1, van die verordening wanneer een beslissing moet worden genomen over de betaling van juridische diensten die zijn verleend in het kader van overeenkomsten die zijn gesloten voordat de entiteit op de lijst van aan sancties onderworpen personen werd geplaatst.
- 33 Aangezien juridische diensten, voor de toepassing van artikel 2, lid 5, van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/2014 nauw verband houden met de uitlegging en toepassing van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014, vraagt de uitgebreide kamer zich af of bij de beslissing om al dan niet een vrijstelling toe te passen op een betaling ter dekking van juridische diensten die door een derde ten behoeve van een entiteit werden verricht voordat die entiteit op de lijst van aan sancties onderworpen personen

werd geplaatst, met name rekening moet worden gehouden met de rechtspraak van het Hof van Justitie en het Gerecht over de uitlegging van de bepaling „uitsluitend bestemd [...] voor de [...] vergoeding van gemaakte kosten in verband met de verlening van juridische diensten”, en over de criteria voor de toepassing van deze bepaling.

III.

34 [...] [verplichting tot verwijzing overeenkomstig artikel 267, derde alinea, VWEU]

35 [...] Een antwoord op de in het dictum van deze beschikking geformuleerde vragen is van cruciaal belang voor de onderhavige zaak, aangezien daarmee uniforme nationale rechtspraak kan worden gewaarborgd, waardoor met name de voorrang van het Unierecht wordt verzekerd, en tevens een eenduidige en duidelijke beslissing kan worden genomen, in overeenstemming met de bepalingen van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en verordening (EU) nr. 269/2014, over het geschil tussen de partijen over de mogelijkheid om de vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden toe te passen.

Overeenkomstig artikel 267, derde alinea, VWEU, [...] [verwijzing naar het procesrecht], geeft de uitgebreide kamer

de volgende beschikking:

[standaard procesbewoordingen]

Het Hof van Justitie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Zijn artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad [van 17 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen], en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 269/2014 [van de Raad van 17 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen], van toepassing in omstandigheden als die van het hoofdgeding, dat wil zeggen wanneer om toepassing van een vrijstelling van het verbod op het gebruik van bevroren tegoeden wordt verzocht voor een betaling op grond van contractuele verplichtingen die zijn ontstaan en nagekomen voordat de naamloze vennootschap ‚INTER RAO Lietuva’ in de lijst van aan sancties onderworpen personen werd opgenomen?

2) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, kunnen dan de kosten van vertegenwoordiging van de onderneming bij aandeelhoudersvergaderingen en van advies over het openen van een bankrekening, over belastingen, over activiteitenbeperkingen, over de toepassing van sancties en over andere aangelegenheden, naar hun aard worden aangemerkt als ‚kosten in verband met de

verlening van juridische diensten’ in de zin van artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 269/2014, dat wil zeggen, hebben artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening (EU) nr. 269/2014 enkel betrekking op juridische diensten die rechtstreeks verband houden met het recht op een doeltreffende voorziening in rechte in de zin van artikel 47, lid 1, van het Handvest, in specifieke gerechtelijke procedures, met uitsluiting van situaties waarin juridische diensten worden verleend door namens of voor rekening van de cliënt op te treden bij het opstellen van documenten of bij de uitoefening van andere bevoegdheden met betrekking tot de bedrijfsactiviteiten van de cliënt en die geen betrekking hebben op specifieke of concrete geschillen die zich bij een rechter en/of een precontentieuze onderzoeksautoriteit kunnen aandienen?

3) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, moet dan bij de beantwoording van de vraag of de vrijstelling van het verbod om bevroren tegoeden te gebruiken voor de vergoeding van de in een gerechtelijke procedure gemaakte kosten overeenkomstig artikel 2, lid 3, onder b), van besluit 2014/145/GBVB van de Raad en artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 moet worden toegepast, rekening worden gehouden met de vraag of de betrokkene de rechter heeft verzocht om vergoeding van de kosten, met name wanneer de nationale wetgeving de betrokkene daartoe verplicht voordat de zaak ten gronde is afgerond?

4) Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord, moet dan bij de beslissing om al dan niet een vrijstelling toe te passen op een betaling ter dekking van juridische diensten die door een derde ten behoeve van een entiteit werden verricht voordat die entiteit op de lijst van aan sancties onderworpen personen werd geplaatst, met name rekening worden gehouden met de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en het Gerecht van de Europese Unie over de uitlegging van de bepaling ,uitsluitend bestemd [...] voor de [...] vergoeding van gemaakte kosten in verband met de verlening van juridische diensten’, en over de criteria voor de toepassing van deze bepaling?”

[...]

[standaard procesbewoordingen]